

แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
Guidelines for Effective Development In Tourism
Management of Wang Nam Khiao District,
Nakhon Ratchasima Province

ศิรินันท์ พงษ์นิรันดร (Sirinan Pongnirundorn)¹

ไอชัญญา บัวธรรม (Ochanya Buatham)²

ชัชชญา ยอดสุวรรณ (Chatchaya Yodsuwan)³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ วิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนางานด้านการท่องเที่ยว และเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวของอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่สังเกตการณ์ สัมภาษณ์วิทยากรท่องเที่ยว สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากตัวแทนกลุ่มตัวอย่างเฉพาะที่ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 16 คน และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว ประกอบกับการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสอบถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวมทั้งสิ้น 300 คน ได้แก่ 1. สอบถามผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวจำนวน 200 คน เพื่อหาข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการและให้บริการด้านการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียวในปัจจุบัน และ 2. สอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 100 คน

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการจัดการท่องเที่ยวและโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²อาจารย์ประจำ คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³อาจารย์ประจำ สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

เพื่อหาข้อมูลด้านพฤติกรรมด้านการท่องเที่ยว รวมไปถึงความพึงพอใจจากการใช้บริการด้านการท่องเที่ยวของอำเภอวังน้ำเขียว การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่สังเกตการณ์ สัมภาษณ์ และจัดประชุม และ 2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย พบว่า 1) สิ่งดึงดูดใจด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีให้บริการอย่างเพียงพอและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็วและสะดวก เป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ 2) ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีทรัพยากรท่องเที่ยว 2 ประเภท ได้แก่ ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบ คือ ที่พักแรม ร้านอาหาร และธุรกิจนำเที่ยว แต่รถรับจ้าง/รถโดยสารมีให้บริการค่อนข้างน้อย อีกทั้งในขณะนี้พื้นที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินโดยภาคเอกชน แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กลับมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ด้านทางท่องเที่ยวในระดับมาก 3) แนวทางในการจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวควรออกระเบียบข้อบังคับเพื่อเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดระบบคมนาคมและการสัญจรให้ชัดเจน พร้อมทั้งทำป้ายบอกทางให้ถูกต้องและติดตั้งเป็นระยะ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจัดให้มีบริการที่ครอบคลุมและทั่วถึง ด้านความปลอดภัย ควรจัดระบบรักษาความปลอดภัยในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการรองรับของพื้นที่ควรทำการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งเพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดตั้ง เป็นคณะกรรมการดำเนินการวางแผน การกำหนดแนวปฏิบัติการติดตามและประเมินผลการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่

คำสำคัญ : ศักยภาพ การจัดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยว

ABSTRACT

The research objectives were to study attractive factors that involved tourists' determination for visiting Wang Nam Khiao District, Nakhon Ratchasima province, to analysis potential for tourism, and to present management guidelines for the area. The semi-structure interview had been conducted with 16 people, a workshop was organized for tourism-related stakeholders (state agencies, private sectors, local people and tourists), 200 copies of questionnaire were send out to tourism service providers, and 100 tourists were interviewed. Those were done to gain primary data about tourist behavior, as well as satisfaction which tourists might have paid to service providers. The analysis was separated into two parts; 1) Analyzing qualitative data, via former researches, observations, interviews and workshop, and 2) Analyzing quantitative data, via questionnaire and statistics.

The findings revealed that 1) Natural resources were the main attractive factor of potential tourists, supported by rapid and convenience means for reaching to the area. 2) Abundance of agricultural resources made "agro tourism" evolved, becoming a specific kind of tourism which was a great reputation for Wang Nam Khiao to be another outstanding destination, with many types of accommodation and adequate amount of room to reserve for. However, there were relatively few public transportation and few taxi service within the area. The other incident was illegal invasion of forest area for commercial purposes. 3) The guidelines for effective tourism management in the 6 aspects consisted of tourism resources, access to attractions, facilities, security, capability of the area, and community participation.

Keywords : Effective, Tourism Management, Tourism

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถช่วยกระตุ้นให้เกิดการลงทุน การผลิตสินค้าและบริการต่างๆ อันเป็นการช่วยสร้างงานและกระจายรายได้ไปสู่ทุกระดับอาชีพ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548ก) อีกทั้งรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เพื่อนำรายได้เข้าสู่ประเทศและสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ ซึ่งในปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการพัฒนาเติบโตอย่างต่อเนื่อง เกิดการลงทุนด้านสิ่งก่อสร้างต่างๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว แต่ไม่มีการคิดวางแผนการจัดการและการอนุรักษ์ไว้ จึงก่อให้เกิดปัญหาหรือผลกระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณี (นิตา ชัชกุล, 2555)

อำเภอวังน้ำเขียว เป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งที่ได้รับคามนิยมจากนักท่องเที่ยว ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดนครราชสีมา มีคำขวัญว่า “วังน้ำเขียวเมืองหนาว ภูเขามากมาย น้ำตกหลากหลาย ผลไม้นานาพรรณ แดนสวรรค์เมืองในหมอก” ที่มาของชื่อ อำเภอวังน้ำเขียว ได้มาจากสภาพภูมิประเทศเป็นวังน้ำใสจนมองเห็นเงาสะท้อนสีเขียวของต้นไม้ อำเภอวังน้ำเขียว มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาที่มีความลาดชันในลักษณะเป็นลอนคลื่นสลับกันตลอดทั้งพื้นที่ทรงกระโจมคว่ำและมีบางส่วน เป็นพื้นที่ราบลุ่มลักษณะภูมิอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี นักท่องเที่ยวรู้จักวังน้ำเขียวในฐานะเป็นสถานที่ที่มีโอโซนติดอันดับ 1 ใน 7 ของโลกและได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 นับเป็นมรดกโลกอันดับที่ 5 ของประเทศและเป็นอันดับที่ 2 ของมรดกทางธรรมชาติภายใต้ชื่อกลุ่ม “ดงพญาเย็น – เขาใหญ่” โดยอำเภอวังน้ำเขียวมีพื้นที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอุทยานแห่งชาติทับลาน อีกทั้งประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำให้อำเภอวังน้ำเขียวมีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้ จึงกระตุ้นและดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวเป็นจำนวนมาก และนักธุรกิจก็เข้ามาลงทุนดำเนินกิจการด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

ที่เข้ามาในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง จะทำให้มีความเสี่ยงสูงที่ทรัพยากรท่องเที่ยวถูกนำมาใช้โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจนนำไปสู่การเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวได้ต่อไปในอนาคต

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวของอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาให้เป็นไปอย่างยั่งยืนมีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและพัฒนาชุมชน โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ ในการวางแผนและพัฒนาในด้านอื่นๆ ให้ครอบคลุม ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนางานด้านการท่องเที่ยวของอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม ประกอบด้วย การศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกต การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาเชิงปริมาณ ด้วยการให้แบบสอบถาม โดยนำแนวคิดองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 ข) มาประยุกต์ใช้ ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก และการเข้าถึงพื้นที่ ประกอบกับแนวคิดจุดหมายปลายทางของการพัฒนาที่ยั่งยืนของ นีรันดร์ จงวุฒิวัดเศย์ (2549) กล่าวคือ ความอยู่ดีมีสุขของ

คนไทยจะยังยืนต้องค้ำถึง 4 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและ การเมืองการปกครอง

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม จากนั้นนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ สอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค ซึ่งแบบสอบถามสำหรับผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาอยู่ที่ 0.886 และแบบสอบถามสำหรับผู้รับบริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยว มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาอยู่ที่ 0.920 ซึ่งเป็นค่าที่เชื่อถือได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารหรือผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ และผู้จัดการหรือผู้แทนจากหน่วยงานภาคเอกชน โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ส่วนประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก โดยทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากตัวแทนกลุ่มตัวอย่างเฉพาะที่ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ จากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา นครราชสีมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานนครราชสีมา สำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถานีตำรวจท่องเที่ยว 1 กองกำกับการ 3 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ 11 และที่ว่าการอำเภอวังน้ำเขียว จำนวน 7 คน ในส่วนของหน่วยงานภาคเอกชน คือ หอการค้า จังหวัดนครราชสีมา สมาคมส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว จังหวัดนครราชสีมา ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร จังหวัดนครราชสีมา ชมรมโรงแรมจังหวัดนครราชสีมา ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว อิมภูฮิลล์รีสอร์ท อำเภอวังน้ำเขียวฟาร์ม ร้านอาหาร

บ้านวังตาล และอ้อมกอดทิวไร้ออนด์ เอเจนซี โคราช จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหา การบริหารจัดการและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่

ส่วนการศึกษาเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวน 300 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ 1. ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 200 คน ประกอบด้วย ภาครัฐ จำนวน 50 คน ภาคเอกชน จำนวน 50 คน และประชาชน ในท้องถิ่น จำนวน 100 คน เพื่อให้ทราบข้อมูลในมุมมองของผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ในการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยว ปรับปรุง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยจะหาข้อมูลในการมีส่วนร่วมด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและศักยภาพในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 2. ผู้รับบริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 100 คน เพื่อหาข้อมูลพฤติกรรม และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะมุ่งหาข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ เนื่องจากต้องการให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างไรให้เกิดความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่สังเกตการณ์ และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นจาก 4 ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่

2. ดำเนินการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจำนวน 16 คน นำมาประกอบกับการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวตามแบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว ของสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (2545) เพื่อนำมาวิเคราะห์หาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวของอำเภอวังน้ำเขียว

3. นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่อหาแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาต่อไป ดังตารางที่ 1

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่สังเกตการณ์ และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นจากภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว พบว่า อำเภอวังน้ำเขียวมีปัจจัยที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

1) สภาพพื้นที่

วังน้ำเขียวมีทัศนียภาพที่สวยงาม มีภูเขาเรียงรายสลับซับซ้อน มีอากาศบริสุทธิ์ สภาพพื้นที่มีลักษณะเป็นภูเขาสูงต่ำสลับกันเป็นลอนคลื่น มีอุทยานแห่งชาติ 2 แห่งขนานข้าง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอุทยานแห่งชาติทับลานจึงทำให้มีสัตว์ป่าและป่าไม้จำนวนมาก ภูมิอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี

2) สังคมและวัฒนธรรม

อำเภอวังน้ำเขียว เป็นอำเภอที่ตั้งขึ้นใหม่มีประชาชนจากจังหวัดต่างๆ ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัย เช่น นครราชสีมา ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ อุบลราชธานี สระบุรี ปราจีนบุรี และอีกหลายจังหวัดทางภาคเหนืออพยพ เข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่แห่งนี้ ส่งผลให้เกิดเป็นสังคมใหม่ที่มีความหลากหลายทางความคิดแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมดั้งเดิม

3) พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 4 - 5 คน เดินทางมาท่องเที่ยวช่วงวันหยุดราชการด้วยรถยนต์ส่วนตัว ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวมักไม่ได้วางแผนในการท่องเที่ยวไว้อย่างเป็นแบบแผน จึงมักขับรถไปเรื่อยๆ และสอบถามแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก หรือร้านอาหารจากคนในท้องถิ่น จากนั้นจึงเดินทางไปยังสถานที่ที่ได้รับการแนะนำ

4) ศักยภาพของพื้นที่

4.1) สิ่งดึงดูดใจ

สิ่งดึงดูดใจหรือทรัพยากรท่องเที่ยวของอ่าววังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มี 2 ประเภท ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากมีลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่ดีประกอบกับเป็นพื้นที่ที่มีสัตว์ป่าและป่าไม้จำนวนมาก จึงทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น เขาแผงม้า ผาเก็บตะวัน น้ำตกห้วยใหญ่ เป็นต้น และทรัพยากรประเภทเทศกาลสำคัญ เช่น เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลเข้าพรรษา เทศกาลดอกเบญจมาศบานในม่านหมอก เป็นต้น

4.2) สิ่งอำนวยความสะดวก

ตำบลวังน้ำเขียว มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบทั้ง 3 ประเภท คือ ที่พักแรม ร้านอาหารและธุรกิจนำเที่ยว ส่วนตำบลไทยสามัคคีมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พักมากที่สุด ในอ่าววังน้ำเขียว แต่ยังคงขาดสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทธุรกิจนำเที่ยว ส่วนรถโดยสาร/รับจ้างมีให้บริการแต่ค่อนข้างน้อย ซึ่งไม่มีผลต่อการท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว

4.3) ความสามารถในการเข้าถึง

อ่าววังน้ำเขียว ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดนครราชสีมา ห่างจากตัวเมืองจังหวัดนครราชสีมาประมาณ 75 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 250 กิโลเมตร สามารถเข้าถึงพื้นที่อ่าววังน้ำเขียว โดยใช้เส้นทางรถยนต์ได้ถึง 5 เส้นทาง โดยถนนจะมีลักษณะพื้นผิวลาดยาง ยกเว้นในบางหมู่บ้านจะมีลักษณะเป็นคอนกรีต บ้ายบอกทางมีเป็นระยะ แต่ไม่ชัดเจน อีกทั้งมีป้ายบอกทางของผู้ประกอบการเอกชนติดบริเวณข้างทาง เป็นจำนวนมากอาจทำให้นักท่องเที่ยว เกิดความสับสนได้ โดยการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจะใช้ 2 เส้นทางหลัก ได้แก่ 1. เส้นทางเข้าตำบลไทยสามัคคี สามารถเดินทางจากถนนสาย 304 (สีบศิริ) ด้านทิศตะวันตกไปทิศตะวันออก โดยระหว่างทางจะผ่านแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง เช่น สวนเบญจมาศสวนพีชผักปลอดสารพิษ ฟาร์มเห็ดหอมผาเก็บตะวัน เป็นต้น 2. เส้นทางสาย 3052 (ศาลเจ้าพ่อ – หนองคุ่ม) ที่สามารถเดินทางเชื่อมต่อไปยังอุทยานแห่งชาติใหญ่

อำเภอปากช่องได้แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตามเส้นทางนี้ คือ สวนสุชาดา
แมงม้าออร์คิด เขาแมงม้า สวนลุงโชค และอ่างเก็บน้ำลำพระเพลิง 1

2. ศักยภาพในการพัฒนางานด้านการท่องเที่ยวของอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

จากการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว พบว่า
ทรัพยากรท่องเที่ยวของอำเภอวังน้ำเขียวมียังสิ้น 16 แห่ง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
1) ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 9 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการดูแลรักษา
ตามความสมควร ไม่มีการพัฒนาหรือปรับปรุงเพื่อก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว
เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรของภาครัฐจึงมีการอนุรักษ์เพราะถือเป็นสมบัติ
ของชาติ และ 2) ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงเกษตร 7 แห่ง มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อ
ประกอบอาชีพเป็นหลักอยู่แล้ว จึงไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการท่องเที่ยวเท่าที่ควร
โดยตำบลไทยสามัคคีเป็นตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว
เชิงเกษตรถึง 8 แห่ง รองลงมา คือ ตำบลวังน้ำเขียว ที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
และเชิงเกษตร 5 แห่ง ตำบลวังหมี ตำบลอุดมทรัพย์ และตำบลระเริง มีแหล่งท่องเที่ยว
ทางธรรมชาติตำบลละ 1 แห่ง เท่านั้น

เมื่อทำการสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มตัวอย่างที่ให้เฉพาะข้อมูลที่สำคัญ คือ
ผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 16 คน พบว่า ปัจจุบันสถานการณ์ด้านการ
ท่องเที่ยวของอำเภอวังน้ำเขียวนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายที่ดินในเรื่องการก่อสร้างที่พัก
ร้านอาหารบุกรุกที่ดินของรัฐ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างกระบวนการยุติธรรมของศาล
จึงส่งผลกระทบต่อการลงทุนของภาคเอกชน ส่วนภาครัฐก็ชะลอการดำเนินงาน
ด้านต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพื่อรอผลการตัดสินคดีตามกฎหมาย ภาครัฐและ
ภาคเอกชน มีความเห็นร่วมกันว่า ภาครัฐจะต้องสร้างความชัดเจนในเรื่องที่ดิน
ที่มีปัญหาด้านกฎหมาย และเร่งสร้างความเข้าใจ แก่ผู้ประกอบการ ประชาชน
ในท้องถิ่น รวมไปถึงนักท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย
ทั้งหลาย สามารถดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวได้เป็นปกติ และมีความเข้าใจ
ต่อการจัดการท่องเที่ยวไปในทิศทางเดียวกัน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 6 ประการ
ได้แก่ ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวก ด้านความปลอดภัย ด้านความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และด้านการ

มีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกัน อย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่การเก็บข้อมูล การวางแผน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมไปถึงการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งภาครัฐและเอกชน ยังมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนางานด้านการท่องเที่ยวของอำเภอวังน้ำเขียวในมิติทางเศรษฐกิจ มิติทางสังคม มิติทางทรัพยากรธรรมชาติและมิติทางการเมืองการปกครอง ดังนี้

1) มิติทางเศรษฐกิจ

ภาครัฐและภาคเอกชนมีความคิดเห็นตรงกันว่า อำเภอวังน้ำเขียวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และมีวิถีชีวิตด้านการเกษตรกรรมที่มีรากฐานมาจากการใส่ใจสิ่งแวดล้อม จึงเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวเป็นจำนวนมาก และส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“... วังน้ำเขียวมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เกษตร วัฒนธรรมและศาสนาที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นประจำทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น”

(นายอักษร แสนใหม่. 3 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“... จากการที่นักท่องเที่ยวสนใจการบริโภคพืชผักปลอดสารพิษทำให้ชาวบ้านขายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรได้มากและสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับครอบครัว”

(นายจิรยุทธ อาสาเสน. 6 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์)

2) มิติทางสังคม

ภาครัฐและภาคเอกชนมีความคิดเห็นต่างกัน โดยภาครัฐมีความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวทำให้สังคมมีความเปลี่ยนแปลงไป มีการจ้างแรงงานต่างพื้นที่ รวมไปถึงแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ตามมา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นจะทำให้อำเภอวังน้ำเขียวสูญเสียความเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมดั้งเดิมไป ในขณะที่เดียวกันภาคเอกชนมีความคิดเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมใดๆ ก็ตามที่ทำให้

สังคมเปลี่ยนแปลงไปนั้น เป็นเพราะสถานการณ์เปลี่ยนไป ชาวบ้านเป็นผู้ตัดสินใจเอง ว่าต้องการจะดำเนินชีวิตอย่างไร เช่น การจ้างแรงงานต่างพื้นที่หรือแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านล้วนเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระในการทำงานและสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น ดังตัวอย่าง จากการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“... ปัจจุบันมีชาวบ้านจำนวนมากที่เลิกประกอบอาชีพเกษตรกรและหันไปประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างตามรีสอร์ท ร้านอาหาร ซึ่งผมมองว่าการกระทำดังกล่าวจะทำให้พื้นที่ทางการเกษตรลดลง”

(นายธรรมทรรค ทองสำโรง. 10 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“... การท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านมีงานที่มั่นคงมากขึ้น โดยทางรีสอร์ทได้จ้างชาวบ้านเข้ามาฝึกงานและทำงานประจำ โดยได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน”

(นายพงษ์เทพ มาลาซาสิงห์. 15 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์)

3) มิติทางทรัพยากรธรรมชาติ

ภาครัฐและภาคเอกชนมีความคิดเห็นตรงกันว่า อำเภอวังน้ำเขียวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์อยู่แล้ว จึงควรร่วมมือกันในการดูแล รักษา และอนุรักษ์ให้มีความอุดมสมบูรณ์เช่นนี้ตลอดไป ดังตัวอย่าง จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...รัฐบาลควรดูแลผลประโยชน์ส่วนรวมให้มากที่สุด โดยกำหนดมาตรการเรื่องปัญหาที่ดินให้ชัดเจนและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ผืนป่าอันเป็นทรัพยากรธรรมชาติกลับมาอุดมสมบูรณ์ดังเดิม”

(จักริน เชิดฉาย. 11 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“... ควรสร้างจิตสำนึกในการรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับคนในพื้นที่ และสร้างให้แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวเป็นต้นแบบในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต”

(นายจีระศักดิ์ คาระวิวัฒน์. 12 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์)

4) มิติทางการเมืองการปกครอง

ภาครัฐและภาคเอกชนมีความคิดเห็นตรงกันว่า รัฐบาลต้องศึกษาบริบทของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจกับสถานการณ์ในปัจจุบันและออกนโยบายหรือกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินโครงการต่างๆ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และสอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมถึงไปถึงลดผลกระทบต่างๆ อันจะนำมาซึ่งประโยชน์สุขของประชาชนส่วนรวม ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“... ยินดีที่จะปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด เพียงแต่เจ้าหน้าที่ต้องมีความชัดเจนและไม่เลือกปฏิบัติกับผู้ใดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง”

(นายคณิต แฟงนคร. 15 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“... ภาครัฐควรเข้าไปควบคุมดูแลและแนะนำผู้ประกอบการ รวมถึงประชาชนในท้องถิ่นให้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้องตามกฎหมาย”

(นางธิดา จงก้องเกียรติ. 23 มีนาคม 2557 : สัมภาษณ์)

ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวจำนวน 200 คน ประกอบด้วย ภาครัฐจำนวน 50 คน ภาคเอกชนจำนวน 50 คน และประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 100 คน เพื่อหาข้อมูลในการมีส่วนร่วมด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและศักยภาพในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 2. ผู้รับบริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวจังหวัดนครราชสีมาจำนวน 100 คน เพื่อหาข้อมูลพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งผลการสอบถามสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75 อายุระหว่าง 35 - 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.5 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.5 และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการ/การให้บริการด้านการท่องเที่ยว 6 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37 มีความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก โดยคิดว่าการมีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวจะสามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมได้มากที่สุด รองลงมาเห็นด้วย

กับการฟื้นฟูชนบทรวมเนียม ประเพณีและวิถีชีวิตดั้งเดิมของท้องถิ่น เพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ส่วนการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก โดยคิดว่าด้านทรัพยากรท่องเที่ยว มีศักยภาพมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านที่มีศักยภาพน้อยที่สุด คือ ด้านความปลอดภัย ดังตารางที่ 2 – 3

2) ผู้รับบริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 25 – 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 43 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 48 รายได้ตั้งแต่ 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 42 มีพฤติกรรมเดินทางมาท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 87 ส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 62 โดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 94 หาข้อมูล แหล่งท่องเที่ยวจากทางอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 38 ชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 96 ไม่ชอบพักค้างคืน คิดเป็นร้อยละ 65 และจะกลับมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวอีกในครั้งต่อไปคิดเป็นร้อยละ 93 นอกจากนี้ยังมีความพึงพอใจการรับบริการด้านทางท่องเที่ยวในระดับมาก โดยเฉพาะด้านกายภาพมีความพึงพอใจ มากที่สุดเพราะอำเภอวังน้ำเขียวมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์ รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม เพราะมีการจัดการขยะมูลฝอยของแหล่งท่องเที่ยว และพึงพอใจต่ำสุดคือ ด้านการบริการของผู้ให้บริการภาครัฐ เพราะจำนวนผู้ให้บริการไม่เพียงพอ ดังตารางที่ 4

3. แนวทางการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

แนวทางในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียว จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่และการศึกษาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียวมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ผลเป็นแนวทางการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 6 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 แนวทางการจัดการศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยว มี 2 ส่วน ดังนี้

3.1.1 แผนการจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในท้องถิ่นควรประชุมหรือหารือร่วมกัน เพื่อใช้เป็นมติและเสนอผู้มีอำนาจพิจารณา ออกระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสิ่งก่อสร้างภายในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งบันทึกและจัดทำข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างต่างๆ พร้อมแนวทางในการพัฒนาสิ่งก่อสร้างเพื่อแจกจ่ายแก่ผู้ประกอบการที่สนใจไว้เป็นแนวทางในการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ควร ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้น การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนตระหนักในการร่วมกันบำรุงรักษา พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมอย่างสม่ำเสมอร่วมไปกับการ สังเกตการณ์และบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะ เพื่อเฝ้าระวังภัยธรรมชาติ ที่อาจเกิดขึ้น และป้องกันการบุกรุกจากบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่จะเข้ามาใช้ ประโยชน์ในพื้นที่อย่างไม่ถูกต้อง

3.1.2 แผนการจัดการและการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภาครัฐ เอกชน และ ประชาชนในท้องถิ่นควรร่วมกันสำรวจและจัดเก็บสถิติข้อมูล ด้านการท่องเที่ยว โดยอาจจัดประชุมเป็นระยะเพื่อร่วมกันประเมินและเสนอผลกระทบที่เกิดขึ้นใน แหล่งท่องเที่ยวเพื่อหาแนวทางในการจัดการได้อย่างเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่อาจส่งผลกระทบต่อด้านลบแก่ ทรัพยากรท่องเที่ยว ควรได้รับการบริหารจัดการและศึกษาถึงการลดผลกระทบ ที่จะเกิดขึ้นโดยร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์การบริหารจัดการ และออกกฎระเบียบ หรือแนวปฏิบัติของนักท่องเที่ยวในแต่ละสถานที่

3.2 แนวทางการจัดการศักยภาพด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ภาครัฐควรจัดการคมนาคมและการจราจรโดยกำหนดพื้นที่ จอดรถของนักท่องเที่ยว เพื่อควบคุมความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการคมนาคม และการสัญจรภายในสถานที่ท่องเที่ยว และจัดให้มีรถนำเที่ยว พร้อมทั้งกำหนด

ตารางเวลาเดินรถนำเที่ยวเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว นอกจากนี้ภาครัฐควรร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดการป้ายบอกทาง ให้มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ ขนาดของป้าย สี และขนาดของตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษจะต้องมองเห็นได้ง่ายมีความชัดเจนภายใต้มาตรฐานเดียวกัน พร้อมติดตั้งป้ายบอกกระยะทางของแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นๆ เป็นระยะ โดยเฉพาะทางเลี้ยว หรือทางแยก ทั้งนี้ หน่วยงานราชการหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องกำหนดระยะเวลา และงบประมาณสำหรับการบำรุงรักษาป้ายบอกทางและป้ายแสดงข้อมูลต่างๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว

3.3 แนวทางการจัดการศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

3.3.1 ภาครัฐควรดำเนินการ ดังต่อไปนี้

3.3.1.1 จัดทำแผนที่หรือแผนผังของแหล่งท่องเที่ยว
ในภาพรวมทั้งอำเภอ โดยติดตั้งในสถานที่สำคัญๆ ที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเป็นประจำ และในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะต้องมีข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้น โดยจะต้องติดตั้งอยู่ในบริเวณที่นักท่องเที่ยวจะเข้าถึงเป็นอันดับแรก

3.3.1.2 จัดการการก่อสร้างถนนหรือทางเดิน
ในสถานที่ท่องเที่ยว ให้มีความเหมาะสม เช่น กำหนดเส้นทางเดินเพื่อสร้างความ เป็นระเบียบในการเดินทางท่องเที่ยว ป้องกันการเดินออกนอกเส้นทางที่อาจจะ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสียหาย และจัดทำทางลาดหรืออุปกรณ์ช่วยเหลือต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการ เป็นต้น

3.3.1.3 จัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว พร้อมทั้ง
มีบุคลากรคอยให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย ชาวต่างประเทศ และคนพิการ

3.3.1.4 เพิ่มระบบการจัดการขยะมูลฝอยใน
แต่ละพื้นที่ โดยจัดให้มีถังขยะที่มีการแยกประเภทขยะ อย่างเพียงพอ ควรรณรงค์ ให้ภาคเอกชนและนักท่องเที่ยวทิ้งขยะให้ถูกต้องตามประเภทถังขยะที่จัดไว้ให้ และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการใช้วัสดุจากธรรมชาติเพื่อลดปัญหาขยะ

3.3.1.5 กำหนดและควบคุมราคาสินค้าและบริการ
ให้มีความเหมาะสม

3.3.1.6 จัดประชุมสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่น และภาคเอกชน เป็นระยะเพื่อคิดค้นเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ หรือเส้นทางท่องเที่ยวตามความสนใจเฉพาะ เพื่อจัดทำคู่มือสำหรับนักท่องเที่ยวผ่านพับ หรือเอกสารประกอบการท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ให้เข้ามาท่องเที่ยวภายในอำเภอวังน้ำเขียวเพิ่มมากขึ้น

3.3.2 ภาคเอกชนควรดำเนินการเพื่อเสริมการดำเนินงานของภาครัฐ ดังต่อไปนี้

3.3.2.1 จัดให้มีห้องน้ำที่ถูกต้องลักษณะอย่างเพียงพอภายในสถานที่ท่องเที่ยว

3.3.2.2 จัดให้มีที่จอดรถในสถานที่ที่เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งจัดมาตรการรักษาความปลอดภัยเพื่อเพิ่มความปลอดภัยต่อทรัพย์สินและตัวของนักท่องเที่ยวด้วย

3.4 แนวทางการจัดการศักยภาพด้านความปลอดภัย

จากการลงพื้นที่สังเกตการณ์สัมภาษณ์ และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ภาครัฐควรมีการกำหนดกฎระเบียบหรือข้อบังคับในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานที่นั้น โดยจะต้องมีการสังเกตการณ์ และประเมินเป็นระยะ จากนั้นจึงนำผลที่ได้จากการประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงและหาแนวทางพัฒนาศักยภาพด้านความปลอดภัยต่อไป

3.5 แนวทางการจัดการศักยภาพด้านความสามารถในการรองรับของพื้นที่

แนวทางการจัดการศักยภาพด้านความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ควรคำนึงถึงมิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านนิเวศวิทยา และด้านความรู้สึก โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนควรร่วมกันพิจารณาว่าพื้นที่ใดให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจสูงสุด และศึกษาลักษณะของกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง เช่น ขนาดของพื้นที่ ลักษณะถนน ที่จอดรถ สิ่งก่อสร้างต่างๆ เป็นต้น เพื่อประเมินว่าแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้สูงสุดครั้งละเท่าใด จากนั้นประเมิน

ความสามารถในการรองรับด้านกายภาพที่แท้จริง โดยจะต้องให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่มีอยู่นั้นสามารถรองรับได้มากน้อยเท่าใด รวมทั้งขีดความสามารถในการรองรับทางความรู้สึกโดยวัดจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่นด้วย

3.6 แนวทางการจัดการศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มี 2 ส่วน ดังนี้

3.6.1 ภาครัฐควรจัดอบรมให้ความรู้และส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักเรื่องผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจและหลีกเลี่ยงการกระทำใดๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

3.6.2 ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นควรจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยเริ่มตั้งแต่การสำรวจพื้นที่ การจัดเก็บข้อมูลการวางแผน การกำหนดแนวปฏิบัติการติดตามและประเมินผลโครงการ รวมถึงจัดตั้งกองทุนสำหรับการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระยะยาว เพื่อให้สมาชิกมีแหล่งเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยวและสังคม

สรุปและอภิปรายผล

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ดังนี้

1) อำเภอวังน้ำเขียวมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของจากรวรรณ แก่นทิพย์ (2550) ที่พบว่า อากาศที่อำเภอวังน้ำเขียวมีบริสุทธิ์สูงเป็นอันดับ 7 ของโลก เป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากที่สุด

2) อำเภอวังน้ำเขียวมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างครบครันและเพียงพอ เช่น ที่พักแรม ร้านอาหารและธุรกิจน้ำเที่ยว เป็นต้น ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ โดสัมพันธมงคล (2549) ที่พบว่า โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว รวมไปถึงบุคลากรที่มีอย่างเพียงพอในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวได้

3) อำเภอวังน้ำเขียวมีเส้นทางคมนาคมที่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ 5 เส้นทางจากทิศทางต่างๆ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ธาณิสะพงษ์ (2547) ที่พบว่า ความสะดวกด้านการเดินทางทำให้นักท่องเที่ยวมีความพอใจ และอยากไปเที่ยวมากขึ้น

โดยทั้ง 3 ปัจจัยที่พบในงานวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548ข) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก และการเข้าถึงพื้นที่

2. ศักยภาพในการพัฒนางานด้านการท่องเที่ยวของอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

จากการศึกษา พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียวมี 2 ประเภท ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการดูแลรักษาตามความสมควรแต่ยังไม่มีการพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว นอกจากนี้อำเภอวังน้ำเขียวยังมีปัญหาเรื่องการบุกรุกที่ดินของรัฐ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างกระบวนการยุติธรรมของศาล จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อการลงทุนของภาคเอกชน อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กลับมีความพึงพอใจต่อการรับบริการด้านทางท่องเที่ยวในระดับมากโดยดูได้จากนักท่องเที่ยวจะเข้าพักแรมจนเต็มความจุห้องพักที่มีให้บริการในช่วงวันหยุดราชการหรือวันหยุดนักขัตฤกษ์

ทั้งนี้ ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่คิดว่าการมีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวจะสามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลลนา คลังชำนาญ (2552) ที่พบว่า

การปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม จะพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นชุมชนท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ โตสัมพันธวงศ์ (2549) ที่พบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการพัฒนา การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีพันธกิจในการกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องตระหนักและมีส่วนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีลักษณะในการช่วยสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน ในท้องถิ่นพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และพัฒนาศักยภาพการให้บริการบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

ดังนั้น การที่ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ปัญหาด้านกฎหมายที่เกิดขึ้นในพื้นที่เรื่องการครอบครองที่ดิน ไม่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ถึงแม้ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับน้อย แต่ยังคงมีความพยายามในการมีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นข้อค้นพบที่สอดคล้องกับ ความเป็นจริงของศักยภาพในการพัฒนางานด้านการท่องเที่ยวที่ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว

3. แนวทางการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

จากการศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่นจะต้องร่วมกันศึกษา ด้านความสามารถในการรองรับของพื้นที่ เพื่อให้ทราบขีดความสามารถแหล่งท่องเที่ยวและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวดล แก้วพวงใหม่ (2552) ที่พบว่า การอนุรักษ์และการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ควรมีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะขึ้นไปท่องเที่ยวบนลานสนภูสอยดาวก็จะทำให้ไม่เกิดปัญหา ในเรื่องของการขาดแคลนน้ำ และไม่ต้องมีสิ่งปลูกสร้างบนลานสนภูสอยดาวมากจนเกินไปหรือต้องมีความกลมกลืนกับธรรมชาติ

นอกจากนี้ยังพบว่า การให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑาวดี พูลเกิด (2552) ที่พบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อความยั่งยืนนั้น ผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วนควรให้

ความร่วมมือกัน คือ การวางแผนการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม/ปฏิบัติตามแผน การติดตามและประเมินผลด้านผลผลิตการรับผลประโยชน์ การรับผิดชอบ ในการบำรุงรักษา การกำหนด กฎระเบียบกติกาด้านสิ่งแวดล้อม และการใช้ ประโยชน์จากการท่องเที่ยวร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาทำให้ทราบความต้องการของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพิ่มเติม 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ภาครัฐจะต้องสร้างความชัดเจน โดยดำเนินการให้โทษกับ ผู้ที่กระทำผิดในเรื่องปัญหากฎหมายด้านที่ดินหรือให้นโยบายในการปฏิบัติตน ของผู้พักอาศัยหรือผู้ประกอบการ ประกอบธุรกิจในพื้นที่ที่มีปัญหาในปัจจุบัน และเร่งสร้างความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการ ประชาชนในท้องถิ่น รวมไปถึงนักท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจถึงนโยบายของภาครัฐ และสามารถดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

1.2 ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ควรให้ความร่วมมือกันในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว และร่วมกันอนุรักษ์ ปรับปรุง พัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยร่วมกันดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว อย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่การเก็บข้อมูล การวางแผน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ กำหนดกฎระเบียบข้อบังคับในแหล่งท่องเที่ยว ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานทุกระยะ เพื่อลดผลกระทบด้านลบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมไปถึงให้การ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกันแก่นักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันนักท่องเที่ยวเกิดเข้าใจผิดและคลาดเคลื่อนไปจากความ เป็นจริง

1.3 ผู้รับบริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎระเบียบข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่ง รวมไปถึงควรเคารพวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชุมชนท้องถิ่น เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนและสืบทอดเป็นมรดกที่มีคุณค่าต่ออนุชนรุ่นหลัง

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ธานีสะพงษ์. (2547). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา**. การศึกษาปัญหาพิเศษบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จารุวรรณ แก่นทิพย์. (2550). **แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอำเภอวังน้ำเขียว**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. (2549). **กลวิธีแนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิตา ชัชกุล. (2555). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548 ก). **การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. กรุงเทพฯ : เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- _____. (2548 ข). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- มณฑาวดี พูลเกิด. (2552). **การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ลลนา คลังชำนาญ. (2552). **การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการในจังหวัดชัยภูมิ**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ศิริรัตน์ โตสัมพันธมงคล. (2549). **การวางแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในจังหวัดตาก**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิวดล แก้วพวงใหม่. (2552). **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติภูสอยดาวจังหวัดอุดรธานี**. งานค้นคว้าวิจัยอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนวิชา 154499: การค้นคว้าวิจัยอิสระ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. (2545). **เอกสารประกอบการสอนวิชานโยบายและปฏิบัติงานการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ตารางที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัย

ข้อมูล	เครื่องมือ	ความรู้	ผลที่ได้รับ
1. สิ่งดึงดูดใจ 2. สิ่งอำนวยความสะดวก 3. ความสามารถในการเข้าถึง 4. สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว	1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2. ลงพื้นที่สังเกตการณ์ 3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ	ปัจจัยที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่	แนวทางการจัดการท่องเที่ยวและข้อเสนอแนะ
1. ทรัพยากรท่องเที่ยว 2. สถานการณ์ ปัญหา และแนวทางในการจัดการปัญหาด้านการท่องเที่ยว 3. ข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว	1. ตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว 2. สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง 3. แบบสอบถาม	ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวของอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา	

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	3.85	0.63	มาก
2. ท่านเห็นด้วยกับการอบรมให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.14	0.58	มาก
3. ท่านเห็นด้วยกับรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว	4.29	0.61	มาก
4. ท่านเห็นด้วยกับการฟื้นฟูชนบทธรรมเนียม ประเพณีและวิถีชีวิตดั้งเดิมของท้องถิ่นเพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	4.39	0.61	มาก
5. ท่านคิดว่าการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวจะสามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมได้	4.41	0.59	มาก
6. ท่านคิดว่าประชาชนในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลเพื่อใช้สำหรับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	4.29	0.66	มาก
7. ท่านคิดว่าควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนำเสนอผลกระทบที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว	4.27	0.60	มาก
8. ท่านคิดว่าภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นควรร่วมมือกันจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	4.27	0.63	มาก
9. ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นควรร่วมมือกันประเมินและติดตามผลโครงการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	4.24	0.59	มาก
10. ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นควรร่วมมือกันในการจัดตั้งกองทุนสำหรับการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระยะยาว	4.27	0.60	มาก
โดยรวม	4.24	0.36	มาก

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับศักยภาพในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอ.วังน้ำเขียวในปัจจุบัน

ศักยภาพการปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว			
1. มีการปรับปรุงรูปแบบให้มีความดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ	3.97	0.57	มาก
2. มีการบำรุงรักษา พื้นแหล่งท่องเที่ยวเป็นประจำ	3.82	0.52	มาก
3. มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	3.81	0.57	มาก
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
1. เส้นทางคมนาคมมีความเหมาะสม	3.87	0.65	มาก
2. ป้ายบอกทางมีความชัดเจน	3.68	0.54	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
1. มีแผนที่/แผนผังแสดงขอบเขตของแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและเพียงพอ	3.84	0.60	มาก
2. ถนน/ทางเดินในสถานที่ท่องเที่ยวมีความเหมาะสม	3.84	0.57	มาก
3. ความเหมาะสมและเพียงพอของที่จอดรถ	3.78	0.56	มาก
4. มีจำนวนห้องน้ำที่ถูกละเลยลักษณะอย่างเพียงพอ	3.51	0.59	มาก
5. มีศูนย์บริการและให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว	3.41	0.62	ปานกลาง
ด้านความปลอดภัย			
1. มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำแหล่งท่องเที่ยว	3.62	0.61	มาก
2. มีการกำหนดกฎระเบียบและมาตรการในการแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง	3.51	0.60	มาก
ด้านความสามารถในการรองรับของพื้นที่			
1. สถานที่พักแรมมีจำนวนเพียงพอ	4.13	0.65	มาก
2. ร้านอาหารมีจำนวนเพียงพอ	3.98	0.65	มาก
3. รถโดยสาร/รับจ้างมีความเพียงพอ	3.18	0.75	ปานกลาง
4. ระบบจัดการขยะมีความเหมาะสมและเพียงพอ	3.25	0.61	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน			
1. ชุมชนให้ความร่วมมือเข้าร่วมประชุมรับทราบนโยบายการจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับภาครัฐและเอกชน	3.73	0.57	มาก
2. มีการส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักเรื่องผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยว	3.67	0.60	มาก
โดยรวม	3.70	0.30	มาก

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
ด้านกายภาพ			
1. ความสมบูรณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยว	4.18	0.79	มาก
2. ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.11	0.80	มาก
3. ความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว	3.96	0.68	มาก
4. การจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว	3.94	0.60	มาก
5. ความเป็นมิตรของประชาชนในท้องถิ่น	4.11	0.73	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม			
1. การจัดการขยะมูลฝอยของแหล่งท่องเที่ยว	3.89	0.58	มาก
2. ความเพียงพอของจำนวนถังขยะ	3.56	0.74	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
1. มีแผนที่/แผนผังแสดงขอบเขตของแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและเพียงพอ	3.94	0.56	มาก
2. ถนน/ทางเดินในสถานที่ท่องเที่ยวมีความเพียงพอ	3.80	0.66	มาก
3. ความเพียงพอและเหมาะสมของที่จอดรถ	3.75	0.47	มาก
4. ความเพียงพอของจำนวนห้องน้ำ	3.67	0.55	มาก
5. ความถูกต้องลักษณะของห้องน้ำ	3.57	0.78	มาก
6. มีศูนย์บริการและให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว	3.51	0.81	มาก
7. ป้ายบอกทางมีความชัดเจน	3.49	0.74	ปานกลาง
ด้านการบริการของผู้ให้บริการภาครัฐ			
1. การต้อนรับของผู้ให้บริการ	3.63	0.61	มาก
2. การให้ข้อมูลและตอบคำถามของผู้ให้บริการ	3.57	0.75	มาก
3. ความเพียงพอของผู้ให้บริการ	3.37	1.06	ปานกลาง
ด้านการให้บริการของผู้ให้บริการเอกชน			
1. การต้อนรับของผู้ให้บริการ	3.80	0.58	มาก
2. การให้ข้อมูลและตอบคำถามของผู้ให้บริการ	3.88	0.57	มาก
3. ความเพียงพอของผู้ให้บริการ	3.93	0.67	มาก
4. สินค้าและบริการมีราคาที่เหมาะสม	3.19	0.86	ปานกลาง
โดยรวม	3.73	0.44	มาก